

VAIXELLS, AUS I HAMS

Molt o poc tothom ha vist els vaixells que s'acosten a port després d'una jornada feïnera a la mar. Si més no, tots tenim aquesta imatge al cap, imatge que resulta indestruïble del núvol d'ocells que envolta l'embarcació i que la segueix fins al moll. I tanmateix, la pesca és un bon exemple d'activitat humana que interfereix en la vida animal. Les incursions dels humans a la mar en busca de peixos constitueixen un model preneolític que encara és viu als nostres dies. Si per tal de proveir-nos de carn fa temps que vam deixar de ser caçadors forçosos per fer-nos ramaders i fins i tot la fruita ja no la collim directament del bosc, quan es tracta d'aconseguir peix continuem eixint a la mar per calar xarxes i parar hams.

Precisament l'estudi dels ocells marins, de la seua biologia i problemàtica de conservació és el que ha mogut la SEO (Sociedad Española de Ornitología) a organitzar el VI Simposi Mediterrani sobre Aus Marines que, en aquesta ocasió va tenir lloc a Benidorm (Marina Baixa). Experts de tot el món s'hi van aplegar per tal de posar en comú les investigacions que hi ha en marxa sobre aquest tema al Mediterrani i més enllà.

Potser, un dels aspectes que més tinta fa córrer és el de la influència de les activitats pesqueres sobre les poblacions d'ocells. Efectivament, la pesca industrial pot afectar les poblacions d'ocells de moltes maneres. D'una banda algunes tècniques de pesca com ara el ròssec alteren directament les comunitats marines i això, tard o d'hora, afecta la resta dels components de l'ecosistema marí. D'altra banda, hi ha la incidència sobre la disponibilitat d'aliments. En les darreres dècades ha augmentat en tot el món la pesca massiva de petits peixos com ara trencavits (*Ammodytes spp*) o anxovetes (*Engraulis spp*) per satisfer mercats com el de les farines de peix o el d'aliment per a peixos d'aquari. La manca de recursos que això produiria podria estar afectant la reproducció de molts ocells marins. Espècies com ara el fraret (*Fratercula artica*) tindria dificultats per trobar preses de la grandària adient per als seus pollets, els quals morien de gana. I és que en això de les relacions tròfiques tot va lligat. Cada peça toca la resta, així s'ha vist com els paràsits grossos (*Stercorarius skua*) fets a alimentar-se del que els vaixells rebutgen durant l'època de cria, comencen a atacar les gavinetes de tres dits (*Rissa tridactyla*) quan els retalls dels *stocks* que imposen les administracions fan més difícil aconseguir aliment dels vaixells.

Però l'impacte pot ser encara més directe. Són molts els ocells (a més de tortugues, dofins i d'altres animals) que moren cada any enganxats en les xarxes

de deriva o després d'empassar-se un ham de la flota palangrera. Un exemple ben clar ens el dona la baldriga cendrosa (*Calonectris diomedea*), que hi podria estar perdent entre un 4% i un 6% dels seus efectius reproductors. Aquesta seria juntament amb diverses espècies de gavines, una de les aus més afectades pels palangres. El cas és més greu encara si pensem que les baldrigues cendroses són ocells que compten un gran nombre d'individus no reproductors i que la seua biologia reproductora és de les que aposta fort a un sol número. La posta és d'un sol ou. Entre les gavines també hi ha espècies que passen per moments crítics, la gavina corsa (*Larus audouinii*), per exemple, que, tot i haver experimentat un augment en les poblacions nidificants del nostre país, pot considerar-se encara un dels ocells en major perill d'extinció a escala global.

Les tècniques de pesca afecten també altres espècies de distribució més ampla com la gavina de potes grogues (*Larus cachinans*), la riallera (*Larus ridibundus*), la capnegra (*Larus melanocephala*) o la corba marina grossa i l'emplomallada (*Phalacrocorax carbo* i *P. aristotelis*), el gavot (*Alca torda*) o el mascarell (*Sula bassana*), per esmentar les que podem veure més sovint pel nostre litoral, per bé que cadascuna presenta una abundància i un *status* diferent.

Amb un litoral ocupat pel formigó i l'especulació, vaixells que buiden el mar de peixos o un Erika que, de tant en tant, vessa el seu verí negre bituminós, el futur dels ocells que viuen a la mar no és gaire amable. I el cas és que preservar aquests ocells paga la pena, entre la pila de motius que podríem argüir hi ha el que ens hi poden ensenyar. Els ocells són una font d'informació bàsica en l'estudi de l'ecosistema marí. Les seues característiques de conspicuïtat, sensibilitat als canvis ambientals i facilitat d'accés els converteixen en uns magnífics bioindicadors. Informadors del seu medi, que en podríem dir.

CARLES SANTANA

El mascarell (*Sula bassana*) és una de les espècies més afectades per les pesqueres amb palangre.